

4. БУДІВНИЦТВО СУДЕН

4.1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Будівництво суден любого призначення може бути розпочато тільки за наявності документації технічного проекту, що схвалена і затверджена у відповідності до вимог розділу 3 Правил.

4.1.1 Будівництво судна чи серії суден виконується, як правило, за контрактом чи договором із замовником.

Функції замовника може виконувати будь-який суб'єкт господарчої діяльності, фізична особа чи громадська організація:

1) судновласник чи судноплавна компанія;

2) споживач, якому буде поставлятися продукція, що замовляється;

2) організація, який доручено представляти інтереси споживачів (міністерство, відомство, чи зазначена ними організація, зовнішньоторговельна організація й ін.);

Замовник має у всіх випадках керуватися інтересами споживачів.

4.1.2 Згідно з положеннями Господарського Кодексу України, будівництво суден можуть виконувати тільки суб'єкти господарчої діяльності, що мають Державну реєстрацію відповідної господарчої діяльності, яка відображена в установчих документах підприємства чи реєстраційній картці підприємця. Будівництво прогулянкових суден, що будуть використовуватись виключно для власних потреб, можуть виконувати фізичні особи, як самостійно так і із залученням чи наймом інших юридичних чи фізичних осіб, в тому числі і таких, які не є суб'єктами господарчої діяльності.

4.1.3 Будівництво суден має виконуватись у виробничих приміщеннях та на виробничих площах, що відповідають вимогам:

ДСТУ 3594-97 “Будування і ремонт кораблів і суден. Вимоги безпеки”.

ДСТУ 2889-94 “Організація суднобудівного виробництва. Терміни і визначення”.

РД 5.0207-89 “Техническое обеспечение строящихся, переоборудуемых судов. Общие требования”.

РД 5.95043-88 “ССБТ. Система управления охраной

труда на підприємствах отрасли. Основные положения”.

НАОП 5.1.22-1.01-85 “Правила безпеки праці на промислових підприємствах”

та іншим нормативно-технічним документам органів державного і технічного нагляду.

Відповідність будівничого контролюють Регістр судноплавства України і органи державного нагляду з питань охорони праці, навколишнього середовища та пожежної безпеки.

4.1.6 Регістр судноплавства України виконує сертифікацію будівничого відповідно до “Положення про головний орган з сертифікації систем якості, систем управління якістю Міністерства транспорту України в галузі водного транспорту та пов’язаних з ним видах діяльності”.

4.1.7 Лабораторії металургійних заводів та інших підприємств і організацій, які виготовляють матеріали і виконують випробування, проводять випробування, необхідні для визначення властивостей матеріалу, без спеціального визнання Регістру. Протоколи або звіти цих лабораторій про проведені випробування є достатньою підставою для внесення даних про хімічний склад, механічні та інші властивості у сертифікат на матеріал.

Лабораторії інших підприємств і організацій можуть проводити аналіз хімічного складу і випробування механічних та інших властивостей тільки після визнання їх Регістром.

4.1.8 Лабораторії, які проводять неруйнівний контроль (наприклад: радіографічний, магнітопорошковий тощо), можуть не мати спеціального визнання Регістру. У виданих ними документах про проведені випробування повинні бути зазначені метод контролю та інші технічні дані, необхідні для оцінки результатів випробувань.

4.1.9 Лабораторії, які проводять ультразвуковий контроль матеріалів і виробів, повинні мати Свідоцтво про визнання Регістру.

4.1.10 Зварювання таких конструкцій, що підлягають технічному нагляду Регістру:

- .1 корпусів суден;
- .2 механізмів і механічних установок;
- .3 парових котлів, теплообмінних апаратів і посудин, що працюють під тиском;
- .4 трубопроводів;

.5 пристроїв і обладнання, повинно проводитися допущеними Регістром зварювальними матеріалами, способами зварювання, зварниками (операторами) засвідченої кваліфікації і визнаними Регістром зварювальними виробництвами (цехами, ділянками).

Застосування кожного способу зварювання (або його різновидів) на конкретному підприємстві повинно бути підтверджено результатами випробувань за узгодженою з Регістром програмою і під наглядом Регістру відповідно до вимог Частини XIV “Зварювання” Правил класифікації та побудови морських суден.

4.2 МАТЕРІАЛИ ДЛЯ БУДІВНИЦТВА

4.2.1 При будівництві суден використовують основні і допоміжні матеріали та вироби, що вказані у технічній документації затвердженого проекту судна.

4.2.2 Зазначені нижче матеріали і вироби, які підлягають нагляду Регістру, поставляються з сертифікатами Регістру і повинні виготовлятися підприємствами, які мають Свідоцтво про визнання виробника:

.1 прокат із суднобудівної сталі, зета-сталі і сталі високої міцності для зварних конструкцій;

.2 прокат зі сталі для котлів і посудин, що працюють під тиском, класів I і II;

.3 сталеві труби для котлів і теплообмінних апаратів, а також для трубопроводів класів I і II;

.4 сталеві поковки і виливки;

.5 виливки з чавуну;

.6 виливки з кольорових і легких сплавів;

.7 напівфабрикати з кольорових і легких сплавів;

.8 ланцюги і троси;

.9 сталь для ланцюгів;

.10 сляби, блюми і заготовки для прокату суднобудівної і котельної сталі, якщо вони виготовляються на окремому від прокатного виробництва підприємстві.

4.2.3 Зазначені нижче матеріали, які підлягають нагляду Регістру, повинні виготовлятися підприємствами, які мають сертифіковану Регістром систему якості і відповідний Сертифікат про типову схвалення на вид продукції, що випускається, і можуть поставлятися з сертифікатами виробника:

- .1 матеріали для армованих пластмасових конструкцій;
- .2 шаруваті текстильні матеріали;
- .3 відсвічуючі матеріали;
- .4 пінопласти;
- .5 полімерні композиції;
- .6 арматура і труби з пластмаси.

Як альтернатива сертифікованій Регістром системі якості допускається за узгодженням з Регістром виготовлення продукції під безпосереднім наглядом Регістру. У цьому випадку продукція поставляється з сертифікатом Регістру.

4.2.4 Зварювальні матеріали повинні виготовлятися визнаними Регістром підприємствами.

4.2.5 Матеріали, які виготовляються відповідно до міжнародних або національних або стандартів за специфікаціями, або іншою технічною документацією, можуть бути допущені Регістром для конкретного призначення за умови виконання вимог Правил. При цьому стандарти, специфікації або інша технічна документація визнається Регістром за допомогою її внесення у відповідний документ Регістру і/або постановкою штампа.

4.2.6 Регістр може допустити поставку матеріалів і виробів тільки за стандартами, специфікацією або спеціальною технічною документацією.

4.2.7 При наявності розбіжностей між зазначеною вище документацією і Правилами випробування матеріалів та їх оцінка повинні здійснюватися з урахуванням найбільш жорстких вимог.

4.2.8 Матеріали, до яких за умов їх роботи в конструкції або виробі ставляться вимоги, не передбачені частиною XIII “Матеріали” Правил класифікації та побудови морських суден, а також не регламентовані цією частиною матеріали, хімічний склад, механічні та експлуатаційні властивості яких не розглядалися Регістром для цього призначення, підлягають спеціальному розгляду Регістром.

4.2.9 Продукція, напівфабрикати, речовини та матеріали іноземного виробництва, що визначені у “Переліку продукції, що підлягає обов’язковій сертифікації в Україні”, затвердженого наказом Державного комітету стандартизації, метрології та сертифікації України від 30 серпня 2002 р. N 498, можуть бути використані для побудови суден тільки при наявності сертифі-

кату відповідності.

4.3 ВИКОНАВЦІ РОБІТ

4.3.1 До будівництва суден можуть бути залучені робітники та спеціалісти, що мають достатні професійні знання і практичний досвід, підтверджені у відповідних документах.

4.3.2 Структурні підрозділи будівничого чи фірми, що надають такі послуги, як виміри, випробовування, обслуговування систем безпеки і обладнання, результати яких використовуються інспекторами Регістру при прийнятті рішень, що впливають на класифікацію, мають бути визнані Регістром у відповідності до обов'язкових процедур, що викладені у Правилах класифікаційних оглядів суден Регістру України.

4.3.3 Якщо такі послуги використовуються інспекторами Регістру при прийнятті рішень, що впливають на сертифікацію робіт, які виконує класифікаційне товариство за дорученням Морських Адміністрацій, структурні підрозділи будівничого чи фірми мають бути визнані Регістром, якщо це доручено йому відповідною Морською Адміністрацією держави прапору. Для таких послуг Регістр може визнати схвалення, що виконані самою Адміністрацією держави прапору чи належним чином уповноваженими організаціями за дорученням Морської Адміністрації держави прапору.

4.3.4 Основні стандарти кваліфікації постачальників послуг встановлені у Правилах класифікаційних оглядів суден Регістру України.

4.3.5 До виконання зварювальних робіт на конструкціях, піднаглядних Регістру, повинні допускатися тільки зварники, що пройшли випробування відповідно до вимог Частини XIV “Зварювання” Правил класифікації та побудови морських суден або за узгодженими з Регістром стандартами, котрі враховують вимоги указаної частини Правил.

4.4 НАГЛЯД ЗА ПОБУДОВОЮ СУДЕН

4.4.1 Постійний нагляд за побудовою судна виконує будівничий через відділи чи майстрів контролю якості виробництва та інспекторів по охороні праці та пожежній безпеці на виробництві.

4.4.2 Замовник здійснює технічний та фінансовий нагляд при будівництві судна за використанням коштів, матері-

алів, додержанням технології будівництва, якістю виконання робіт та бере участь у роботі комісій з питань прийняття постанов комплекуючого облаштування.

4.4.3 Відповідно до Закону України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" і Постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження переліку органів ліцензування", що не передбачають ліцензування діяльності з питань будівництва суден, Регістр судноплавства України здійснює нагляд за будівництвом суден способом безпосереднього прямого нагляду, що передбачає прийняття виконаних робіт в обсязі і порядку, визначеному у Правилах, Положеннях, Інструкціях чи Керівництвах Регістру та згідно з технічною документацією проекту судна, поетапно, відповідно до визначеного у Актах Будівельного Журналу .

4.4.4 Державний пожежний нагляд при будівництві судна здійснюється постійно відповідними сертифікованими інспекторами, які можуть бути і працівниками суднобудівного підприємства, якщо відповідно до нормативно-правових актів суднобудівному підприємству дозволено мати підвідомчі органи (підрозділи) нагляду за дотриманням пожежної безпеки.

4.4.5 Нагляд за дотриманням безпеки праці при будівництві судна здійснюється постійно відповідними сертифікованими інспекторами, яких варто мати у штаті працівників суднобудівного підприємства.

4.4.6 Розробник проекту судна здійснює нагляд за будівництвом судна відповідно до РД 5.0166 "Авторський нагляд за будівництвом та експлуатацією цивільних суден. Методичні вказівки"

4.4.7 Роботи з нагляду сплачуються будівничим судна відповідно до договорів, що він зобов'язаний укласти з усіма органами нагляду та автором проекту на початку будівництва судна.

4.4.8 Нагляду Регістру за зварюванням конструкцій, зазначених у 4.1.10, підлягають:

- .1 зварювальні матеріали;
- .2 технологічні процеси зварювання (вибір зварювальних матеріалів, підготовки деталей до зварювання, складання, попередній і наступний підігрів, термообробка);
- .3 методи й обсяг контролю, критерії оцінки якості швів.

4.5 ПРОЦЕС БУДІВНИЦТВА

4.5.1 Будівництво судна виконується згідно із технічною документацією затвердженого проекту судна.

4.5.2 Процес будівництва виконується із додержанням положень принципової технології побудови судна, що затверджена як складова частина технічного проекту судна.

4.5.3 Технологічна документація на будівництво суден розроблюється з урахуванням вимог РД 5.0378 “Технологічні документи верфі. Види документів. Правила розробки, узгодження і затвердження”

4.5.4 При неможливості придбати матеріали чи вироби, що вказані у технічній документації проекту судна, будівничий самостійно чи за зверненням до розробника проекту, готує пропозиції щодо відповідної їх заміни та обов’язково узгоджує їх із Замовником судна та виконавцем проектної документації. Здійснення таких узгоджених замін виконується тільки за відповідним розпорядженням технічного директора будівничого, оформленого як Картка заміни. При замінах матеріалів чи виробів, що є складовою часткою піднаглядних Регістру конструкцій чи пристроїв судна, Картка заміни узгоджується і з представництвом Регістру, що веде нагляд за побудовою судна.

4.5.5 Будівничий забезпечує кожну сторону узгодження замін одним екземпляром Картки замін. Будівничий зберігає при побудові судна два екземпляри Карток замін, один з яких у зброшурованому і переплетеному виді передає безпосередньо на судно у складі звітних документів про побудову судна.

4.5.6 У процесі будівництва судна будівничий виконує контроль якості робіт відповідно до власної Системи управління якістю виробництва та сповіщає про виконані роботи Регістр судноплавства України для прийняття виконаних робіт згідно з технічною документацією проекту судна, поетапно, в обсязі і порядку, визначеному у Правилах, Положеннях, Інструкціях чи Керівництвах Регістру та Актах Будівельного Журналу, що є складовою частиною проекту судна.

4.5.7 У процесі будівництва виконують випробовування міцності, щільності, герметичності, необхідне тестування і перевірки облаштування, контролюють з'єднання і підключення та таке інше згідно з передбаченим у робочій конструкторській документації проекту та вимогами Правил Регістру, а також і технічних документів, що надійшли від постачальників облаштування судна.

4.5.8 Завершення процесу будівництва стверджує Будівельний журнал, за усіма актами якого прийняті виконані роботи.